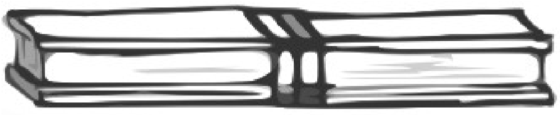

Grammatical aims of this lesson

After studying this lesson you will know:

- Everything about (simultaneous) temporal connectives (i.e. how to make sentences using *when / on the occasion of / during / on the way to,* etc.
- How to express that somebody is in the middle of doing something.

སློབ་ཚན་ ༢༡
ནང་ཆོས་དར་སའི་ལུང་པའི་སྐོར།

ལི་ཧྲི་ལགས། ཀླུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ངས་ཁྱེད་རང་ལ་ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་འདྲི་ཁ་ཤས་ཞུས་ན་འགྲིག་གི་རེད་པས།

ཀླུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། འགྲིག་དང་འགྲིག ཁྱེད་རང་ལ་དྲི་བ་ག་རེ་ཡོད་ནའི་གསུང་རོགས་གནང་། ངས་ལན་གང་ཐུབ་ཐུབ་རྒྱག་ཡག་གི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།

ལི་ཧྲི་ལགས། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ནང་ལ་ཆོས་ལུགས་ཁག་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཁྱེད་རང་ལ་དགོངས་ཚུལ་ག་རེ་ཡོད།

ཀླུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ལ། ཆོས་ལུགས་ཚང་མའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་དེ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་ཡག་དེ་རེད། བྱས་ཙང་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པ་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་ནང་

©2023 LRZTP

བཞིན་ཆོས་ལུགས་ཡང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་བྱུང་པ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཡིན་ན་ཡང་ང་ཚོས་ཆོས་ལུགས་ཚང་མ་ལ་གུས་ཞབས་བྱས་ནས་སོ་སོའི་བློ་ལ་བབས་པའི་ཆོས་དེ་ཉམས་ལེན་བྱས་ན་ཡག་ག་ཡོད་རེད་དྲན་གྱི་འདུག

ལི་ཧྲི་ལགས། ནང་ཆོས་དང་པོ་དར་ས་དེ་ག་པར་རེད།

སྐུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། ནང་ཆོས་ཐོག་མར་དར་སའི་ལུང་པ་དེ་རྒྱ་གར་རེད། ང་ཚོས་རྒྱ་གར་ལ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཡང་ཟེར་གྱི་རེད།

ལི་ཧྲི་ལགས། འཕགས་པའི་ཡུལ་ཟེར་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ག་རེ་རེད།

སྐུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། འཕགས་པའི་ཡུལ་ཟེར་ཡག་གི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ནང་པའི་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དང་། གྲུབ་ཐོབ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་སོང་ཙང་ཡུལ་འདིའི་མིང་ལ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཞུ་གི་ཡོད་རེད།

ལི་ཧྲི་ལགས། དེང་སང་རྒྱ་གར་ལ་ནང་པ་མང་ལོད་ཡོད་རེད།

སྐུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། སྔོན་མ་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་བྱོན། དེས་ཆོས་གསུངས་ནས་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དར་བ་རེད། དེ་དུས་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་པོ་ཞི་དྲགས་བྱུང་པ་རེད། ཡིན་ནའི་ཕྱིས་སུ་རྒྱ་གར་ལ་བསྟན་པ་དེ་ཉམས་ཆག་བྱུང་པ་རེད། བྱས་ཙང་དེང་སང་རྒྱ་གར་ལ་སྔོན་མ་ནང་བཞིན་ནང་པ་མང་པོ་ཡོད་མ་རེད།

ལི་ཧྲི་ལགས། འདི་འདྲས་ཡིན་ན། དེང་སང་ནང་ཆོས་དར་སའི་ལུང་པ་གཙོ་བོ་དེ་ཚོ་ག་གི་རེད།

སྐུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། དེང་སང་ནང་ཆོས་དར་སའི་ལུང་པ་གཙོ་བོ་དེ་ཚོ་ནི་བོད་བྱས། འབྲུག་བྱས། སོག་ཡུལ་བྱས། རྒྱ་ནག་བྱས། བལ་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་དེ་ཚོ་རེད། ད་དུང་ཉི་ཧོང་དང་། ཀོ་རེ་ཡ། ཐཡི་ལེནྜ། སྦར་མ། སེངྒ་ལ་ལ་སོགས་པའི་ཤར་གླིང་གི་ལུང་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཕྱིས་སུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་ལ་ནུབ་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ནང་ཆོས་དར་ཡག་འགོ་བཙུགས་པ་རེད།

ལི་ཧྲི་ལགས། སྐུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། ངས་ཞུ་ཡག་གི་དྲི་བ་དེ་ཙམ་ཡིན།   ཁྱེད་རང་གིས་ངའི་དྲི་བ་དེ་ཚོ་ལ་ལན་བསྐྱོན་གནང་པར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

སྐུ་ཞབས་འགྱུར་མེད་ལགས། ཐུགས་རྗེ་གནང་། ང་ཡང་ལན་རྒྱུག་ཡག་གི་གོ་སྐབས་རག་པ་འདི་ཞེ་དྲགས་དགའ་པོ་བྱུང་།

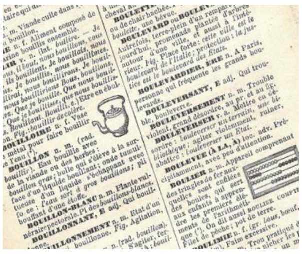

སློབ་ཚན་ ༢༡

ཚིག་གསར།

དར་བ།	to spread, to disseminate
སྐུ་ཞབས།	Venerable
ནང་ཆོས།	Buddhism
འབྲེལ་བའི།	related to..., connected to...
བཀའ་འདྲི།	question (H)
གང་ཐུབ་ཐུབ།	as much as possible
ཆོས་ལུགས།	religion, religious tradition
ཁག	type, class, group
མི་འདྲ་བ།	different, various
དགོངས་ཚུལ།	opinion (H)
དམིགས་ཡུལ།	purpose, aim
ཕན་བདེ་སྒྲུབ།	to accomplish happiness and wellbeing
བསམ་པ།	mental disposition
མོས་པ།	aspiration, wish
གུས་ཞབས་བྱེད་པ།	to pay respect
བློ་ལ་བབས་པ།	adequate, appealing
ཐོག་མར།	first, at the beginning
རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ།	India, the land of the Aryas
རྒྱུ་མཚན།	reason
སྐྱེས་བུ་དམ་པ།	holy being

©2023 LRZTP

གྲུབ་ཐོབ།	siddha, accomplished practitioner
སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ།	Buddha Shakyamuni
ཕྱིན་པ་།	to come, to arrive
བསྟན་པ།	teaching, doctrine
དེ་དུས།	then, at that time
ཕྱིས་སུ།	later, afterwards
ཉམས་པ།	to be degenerated, to decline
འབྲུག་ཡུལ།	Bhutan
སོག་ཡུལ།	Mongolia
རི་རྒྱུད།	mountain range
ཉི་ཧོང་།	Japan
ཀོ་རི་ཡ།	Korea
ཐཡི་ལེནྜ།	Thailand
སྦར་མ།	Burma
སིངྒ་ལ།	Sri Lanka
ལྷག་པར་དུ།	in particular, especially
དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ།	20th century
ལན་བསྐྱོན་པ།	to answer (H)
སྙིང་ཐག་པ་ནས།	profoundly (lit. from the core of one’s heart)

Syllable explanations

ནང་ཆོས་དར་སའི་ལུང་པ།	country/countries where the *buddhadharma* has spread, Buddhist countries (**ནང་ཆོས་** = Buddhism; **དར་**བ་ = to spread, to be spread, as in: རྒྱལ་**དར་** = national flag, **དར་**ལྕོག = prayer flags; **ས་** = place, earth, as in: ལྷ་**ས་** Lhasa; **ལུང་པ་** = country, valley)
སྐུ་ཞབས།	Sir, Mr., Master, The Venerable, Your Honour (**སྐུ་** = body, as in: **སྐུ་**གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས། How are you? (H), **སྐུ་**འདྲ་ = statue; **ཞབས་** (H) = རྐང་པ་ = leg, foot, as in: **ཞབས་**ཞུ་བ་ = waiter, servant, སྨན་**ཞབས་** = nurse)

ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་འདྲི། questions related to the *dharma*, *dharma*-related questions(H.)
(**ནང་ཆོས་** = Buddhism; **འབྲེལ་བ་** = connection, relation, as in: **འབྲེལ་**སྒྲ་ = connective particle; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་, **བཀའ་འདྲི་** (H) = **དྲི་**བ་ = question; **བཀའ་** = speech, as in: **བཀའ་**མོལ་གནང་བ་ (H) = to talk, to have a conversation, **བཀའ་**དང་བསྟན་བཅོས་ = Words of the Buddha and commentaries; **དྲི་བ་** = question, as in: **དྲི་བ་**དྲི་ ལན་ = dialogue)

གང་ཐུབ་ཐུབ། as well as I can, to the best of my ability, as far as possible
(**གང་** = what; **ཐུབ་**པ་ = to be able to)

ཆོས་ལུགས་ཁག་མི་འདྲ་བ། different types, kinds, groups of religious traditions
(**ཆོས་ལུགས་** = religious tradition, religion, as in: ནང་**ཆོས་** = Buddhism, **ལུགས་**སྲོལ་ = tradition, custom; **ཁག་** = batch, group; **མི་** = དགག་སྒྲ་ = negation particle; **འདྲ་**བ་ = to be similar, the same, as in: སྐུ་**འདྲ་** = statue)

དགོངས་ཚུལ། (ཞེ་ས་) opinion, point of view, way of thinking (H)

(**དགོངས་**པ་ (H) = བསམ་པ་ = to think; **ཚུལ་** = way, manner, as in: གནས་ **ཚུལ་** = situation, way of abiding)

དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ། main aim, objective, focus
(**དམིགས་** = to focus, as in: **དམིགས་**རྟེན་ support upon which to focus; **ཡུལ་** = object, place, as in: བལ་**ཡུལ་** = Nepal, འབྲུག་**ཡུལ་** = Bhutan, **ཡུལ་** ལྗོངས་ = landscape, scenery; **གཙོ་བོ་** = main, as in: **གཙོ་**སེམས་ = main mind)

སེམས་ཅན་གྱི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་ཡག to accomplish the benefit and welfare of sentient beings, to practice for the liberation and happiness of sentient beings
(**སེམས་ཅན་**= living being, sentient beings; **སེམས་** as in: **སེམས་**ཙམ་པ་ = Mind Only; **ཕན་བདེ་** = **ཕན་**པ་དང་**བདེ་**བ་, **ཕན་** as in: **ཕན་**ཐོགས་ཆེན་པོ་ = beneficial; **བདེ་** as in: ཞི་**བདེ་** = peace and happiness, wellbeing)

བསམ་པ་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བ། various, different, manifold motivations and dispositions, interests, beliefs
(**བསམ་པ་** = thought, as in: **བསམ་**བློ་གཏོང་བ་ = to think, to reflect; **མོས་** = dedication, as in: རེ་**མོས་**བྱས་ནས་ = alternately;

©2023 LRZTP

མི་འདྲ་བ་ = different, **མི་** = དགག་སྒྲ་ = negation particle, **འདྲ་བ་** = to be similar, to be like, as in: སྐུ་**འདྲ་** = statue)

གུས་ཞབས་བྱེད་ཡག།

to be respectful, to have/show respect, to have reverence (**གུས་** = respect; **ཞབས་** (H) = foot, leg, as in: **ཞབས་**ཞུ་བ་ = waiter, སྨན་**ཞབས་**པ་ = nurse; **བྱེད་པ་** = to do, verbalizer also used with many other nouns such as ཡིད་ཆེས་**བྱེད་པ་** = to trust, ལས་ཀ་**བྱེད་པ་** = to work)

སོ་སོའི་བློ་ལ་བབས་པའི་ཆོས་ལུགས།

the religious tradition which suits one's mindset, which one feels attracted to, comfortable with (**སོ་སོ་** = one's own, individual, as in: **སོ་སོ་**སྐྱེ་བོ་ = ordinary being; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **བློ་** = mind, as in: **བློ་**བཟང་ = kind hearted, kind minded; **འབབ་པ་** = to fall, as in: **འབབ་**ཆུ་ = water fall; **ཆོས་ལུགས་** = religious tradition, religion)

དར་ས།

place (from) where it spread, originated, disseminated (**དར་**བ་ = to spread, to be spread, as in: རྒྱལ་**དར་** = national flag, **དར་**ལྕོག། = prayer flags; **ས་** = place, earth, as in: **ས་**ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་ = earth, water, fire, air and space, ལྷ་**ས་** = Lhasa, place of the God(s))

ཐོག་མར།

first, from the beginning, in the beginning (**ཐོག** = upper, utmost, roof, as in: **ཐོག**་བརྩེགས་ = floor, storey of a building; **ར་** = ལ་དོན་)

རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ།

the noble/holy land of India, the land of the noble ones (**རྒྱ་** as in: **རྒྱ་**ཆེན་པོ་ = vast, broad; **གར་** comes from: དཀར་པོ་ = white; **འཕགས་པ་** = Noble One, as in: **འཕགས་པ་**ཤིང་ཀུན་ = Swayambhunath; **ཡུལ་** = place, object, as in: དམིགས་**ཡུལ་** = object of focus, བལ་**ཡུལ་** = Nepal)

ཟེར་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།

the reason(s) why it should be called “x” (**ཟེར་**བ་ = to be called, as in: **ཟེར་**སྲོལ་ = traditional way of saying; **དགོས་པ་** = to need to, must; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་, **རྒྱུ་མཚན་** = reason; **རྒྱུ་** as in: ལས་**རྒྱུ་**འབྲས་ = *karma,* cause and effect; **མཚན་** as in: **མཚན་**ཉིད་ = characteristic, definition)

སྐྱེས་བུ་དམ་པ།

holy beings, wise beings, sublime beings, wise person (**སྐྱེས་**པ་ = to be born, as in: **སྐྱེས་**དམན་ = woman, lower re-birth; **བུ་** = son; **དམ་པ་** = holy, sacred, as in: **དམ་པའི་**ཆོས་ = the holy, sacred *dharma*)

གྲུབ་ཐོབ།	*siddha(s)*, accomplished one(s) (**གྲུབ**་པ་ = accomplished, achieved, as in: ཚིག་**གྲུབ**་ = sentence; **ཐོབ**་པ་ = to gain, to obtain, as in: **ཐོབ**་ཐང་ = right, privilege)
སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་བྱོན།	Buddha Shakyamuni (Siddhartha) came, entered (the world) (**སངས་རྒྱས**་ = Buddha, **སངས**་ = to have purified, **རྒྱས**་ = to have increased, expanded; **ཤཱཀྱ**་ = Shakya; **ཐུབ་པ**་ = the Mighty one; **བྱོན**་པ་ = ཕེབས་པ་ (H) = to come, to arrive)
བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དར་བ།	the teachings spread widely, vastly, extensively (**བསྟན་པ**་ = the teaching, as in: **བསྟན་པ**་ = to have shown, taught, taken out; **རྒྱ་ཆེན་པོ**་ = vast, broad; **རྒྱ**་ as in: **རྒྱ**་མཚོ་ = ocean, vast lake, **རྒྱ**་གར་ = India, **རྒྱ**་ནག = China; **དར་བ**་ = to spread, to be spread, as in: རྒྱལ་**དར**་ = national flag, **དར**་ལྕོག = prayer flags)
དེ་དུས།	that time, at that time, at that moment (**དེ**་ = that, **དེ**་སྒྲ་, **དུས**་ = time, as in: ནམ་**དུས**་བཞི་ = the four seasons; **དུས**་ཚོད་ = time; **དུས**་འཁོར་དབང་ཆེན་ = *Kalachakra* initiation)
ཕྱིས་སུ།	later, later on, in later times, after, afterwards (**ཕྱིས**་ = later, as in: **ཕྱི**་པོ་ཆགས་པ་ = to get late, to be too late, སྐྱེ་བ་སྔ་**ཕྱི**་ = past and future lives; **སུ**་ = ལ་དོན་)
བསྟན་པ་འདི་ཉམས་པ་རེད།	this teaching decreased, declined, degenerated, diminished (**བསྟན་པ**་ = the teaching, as in: **བསྟན**་འཛིན་ = holder of the teaching, **བསྟན**་བཅོས་ = commentary, treatise; **འདི**་ = this; **ཉམས་པ**་ = to degenerate, decline; **ཉམས**་ as in: **ཉམས**་ལེན་བྱེད་པ་ = to practice, **ཉམས**་མྱོང་ = experience)
ནང་ཆོས་དར་སའི་ལུང་པ་གཙོ་བོ།	the main Buddhist countries, the main countries where Buddhism has spread (**ནང་ཆོས**་ = Buddhism; **དར**་བ་ = to spread, to be spread, as in: རྒྱལ་**དར**་ = national flag, **དར**་ལྕོག་ = prayer flags; **ས**་ = place, earth, as in: ལྷ་**ས**་ = Lhasa; **འི**་ = འབྲེལ་སྒྲ་; **ལུང**་པ་ = country, དབྱིན་ཇིའི་**ལུང་པ**་ = England, **གཙོ་བོ**་ = main, as in: **གཙོ**་སེམས་ = main mind)

©2023 LRZTP

འབྲུག་ཡུལ།

Bhutan
(**འབྲུག** = dragon, as in: **འབྲུག**་སྐད་རྒྱག་པ་ = to thunder; **ཡུལ་** = place, object, as in: དམིགས་**ཡུལ་** = object of focus, བལ་**ཡུལ་** = Nepal)

སོག་ཡུལ།

Mongolia
(**སོག** = a clan; **ཡུལ་** = place, object, as in: དམིགས་**ཡུལ་** = object of focus, བལ་**ཡུལ་** = Nepal)

ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད།

The Himalayan range,
(**ཧི་མ་ལ་ཡ་** = Himalaya; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **རི་** = mountain, as in: གངས་**རི་ =** snow mountain; **རྒྱུད་** as in: བཀའ་བ**རྒྱུད་** = *Kagyu*, **རྒྱུད་**བླ་མ་ = *The Sublime Continuum*)

ཉི་ཧོང་།

Japan (**ཉི་** as in:**ཉི་**མ་ = Sun, as in: གཟའ་**ཉི་**མ་ = Sunday)

ཤར་གླིང་གི་ལུང་པ།

Asian countries
(**ཤར་གླིང་** = Asia; **ཤར་** = East, as in: **ཤར་**ལྷོ་ནུབ་བྱང་ = East, South, West, North, ཉི་མ་**ཤར་བ་** = sunrise; **གླིང་** as in: **གླིང་**ག་ = park, མཚོ་**གླིང་** = island; **གི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **ལུང་པ་** = country, as in: དབྱིན་ཇིའི་**ལུང་པ་**)

ལྷག་པར་དུ།

particularly, especially, moreover, strongly
(**ལྷག་པ་** = surpassing, exceeding, more, as in: **ལྷག་**བསམ་ = supreme intent, **ལྷག་པའི་**བསླབ་པ་གསུམ་ = the three excellent, superior trainings; **དུ་** = ལ་དོན་)

དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ།

20th century
(**དུས་རབས་** = century; **དུས་** as in: **དུས་**ཚོད་ = time, **དུས་**འཁོར་དབང་ཆེན་ = *Kalachakra* initiation; **རབས་** as in: མི་**རབས་** = generation, ཡ་**རབས་**སྤྱོད་བཟང་[1] = excellent polite behaviour; **ཉི་ཤུ་པ་** = twentieth)

ནུབ་ཕྱོགས།

in the West, (lit. to the western side, direction)
(**ནུབ་** = west, as in: **ནུབ་**པ་ = to go down (sun); **ཕྱོགས་** = direction, as in: **ཕྱོགས་**རིས་ = partiality)

འགོ་འཛུགས་པ།

to start, to begin, to initiate
(**འགོ་** = beginning, outset; **འཛུགས་པ་** = to pierce, plant, as in: རླུང་རྟ་ **འཛུགས་པ་** = to hang prayer flags)

---

1 Sometimes also spelled: ཡ་རབ་སྤྱོད་བཟང་

ལན་སྐྱོན་པ། (ཞེ་ས་)	honorific of ལན་རྒྱག་པ་ : to reply, answer, give an answer (H) (**ལན་** = answer, as in: དྲི་བ་དྲི་**ལན་** = dialogue; **སྐྱོན་པ་** (H) = རྒྱག་པ་ = to do, verbalizer used with many nouns such as སྒོ་**རྒྱག་པ་** = to close the door, སྐད་**རྒྱག་པ་** = to shout)
སྙིང་ཐག་པ་ནས།	from the core of my heart, from the bottom of my heart (syn.: སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་) (**སྙིང་** = heart, as in: **སྙིང་**འདོད་པ་ = to really want to do x, **སྙིང་**བསྡུས་ = summary, compendium, outline; **སྙིང་**སྟོབས་ = courage; **ཐག་**པ་ = root (also: rope, fetter); **ནས་** = from – འབྱུང་ཁུངས་ source particle)
ལན་རྒྱག་ཡག་གི་གོ་སྐབས་རག་པ།	to get the chance/opportunity to reply, to answer (questions). (This could also be expressed as: ལན་རྒྱག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་རག་བྱུང་།) (**ལན་** = answer, as in: དྲི་བ་དྲི་**ལན་** = dialogue; **རྒྱག་པ་** = to do, verbalizer used with many nouns such as སྒོ་**རྒྱག་པ་** = to close the door, སྐད་**རྒྱག་པ་** = to shout; **ཡག** = nominalizer; **གི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **གོ་སྐབས་** = chance, opportunity, as in: **སྐབས་**སྐབས་ལ་ = sometimes; **རག་པ་** = to get, receive)

©2023 LRZTP

Temporal connectives

This lesson introduces the temporal connectives of simultaneity: དུས་, སྐབས་ལ་, ཞོར་ལ་, རིང་ལ་, ཤུལ་རིང་ཀ་ and གིན་····གིན།.

a) དུས།, ཤུལ་རིང་ཀ། and **གིན་····གིན།**

The above connectives always follow after a Present Tense verb. Their translation into English may be quite flexible, but the different meanings of the Tibetan words should be preserved.

དུས།

The connective **དུས་** means "time", so it can be translated as "when", "at the time", etc. The sentence can be expressed in the past, present or future tenses and the second verb can also be expressed in any tense, with any person or in any of the modes. For example:

> དེ་རིང་ཞོགས་གས་ཆར་པ་འབབ་**དུས་**ང་ནང་ལ་བསྡད་པ་ཡིན།
> This morning **when** it was raining, I stayed at home.
>
> ཁ་སང་ང་ཚོ་འཛིན་གྲྭ་ལ་ཡོད་**དུས་**གངས་མང་པོ་བབས་སོང་།
> **While** we were in class yesterday, there was a heavy snowfall.
>
> ཁ་སིང་ངའི་ཨ་མས་ཁྲོམ་ལ་ཉོ་ཆ་རྒྱག་**དུས་**ཁོང་ལ་གྲོགས་མོ་རྙིང་པ་ཅིག་ཐུག་སོང་།
> **When** my mother was shopping the other day at the market, she met an old friend.
>
> བློ་བཟང་གཟུགས་པོ་འཁྲུད་**དུས་**གློག་ཕྱིན་སོང་།
> **While** Lobsang was having a shower, the electricity went off.

According to some Tibetans...

Although sentences with དུས་ often relate to the past, no བྱེད་སྒྲ་ (agentive particle) is required to mark the agent of the verb that precedes the དུས་. For example:

> ཁེ་ས་**ང་**གཞས་བཏང་བསྡད་དུས་ངའི་ཨ་མ་ལགས་ནང་ལ་ཕེབས་སོང་།
> Yesterday, while I was singing a song, my dear mother came home.

However, if I just said “Yesterday I sang a song,” then a བྱེད་སྒྲ་ would be required. For example:

> ཁེ་ས་**ངས་**གཞས་བཏང་པ་ཡིན།
> Yesterday I sang a song.

The reason for this usage is that in the first example the main topic is the *time* of singing the song, rather than the action itself.

Other Tibetans do use the agentive particle here, pointing to the fact that the verb is in the past and that གཞས་གཏོང་བ་ is a ཟ་དད་པ་ verb. For example:

> ཁེ་ས་**ངས་**གཞས་བཏང་བྱས་བསྡད་དུས་ངའི་ཨ་མ་ལགས་ནང་ལ་ཕེབས་སོང་།
> Yesterday, while I was singing a song, my dear mother came home.

Either version seems to be correct. They each just carry a slightly different emphasis.

It is also common to use the grammatical Present Tense when talking about something we used to do in the past habitually. For example:

> ང་ལོ་ཆུང་ཆུང་ཡིན་དུས་ང་ཞི་མི་དང་ཁྱི་ཕྲུག་མཉམ་དུ་རྩེད་མོ་མང་པོ་རྩེ་**གི་ཡོད།**
> When I was small, I used to play a lot with kittens and puppies.

Note: In the above sentence, the context is clearly set in the past by the phrase: ང་ལོ་ཆུང་ཆུང་ཡིན་དུས་. The second verb remains in the Present Tense because it shows something habitual. Other examples:

> ཨ་མས་ཕྲུ་གུ་ཚོ་ལ་སང་ཉིན་ང་ནང་ལ་མེད་དུས་ཁྱོད་ཚོ་འཁྲུགས་པ་མ་རྒྱག་ཨ་ཟེར་གསུངས་སོང་།
> The mother told her kids: “Tomorrow while I’m not at home, do not fight!”
>
> ཟླ་བ་རྗེས་མར་ང་གྲོགས་པོ་དང་གྲོགས་མོ་མཉམ་དུ་གནས་མཇལ་ལ་འགྲོ་དུས་སྐྱིད་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག
> I think it will be fun next month when I go on pilgrimage with [my] friends.
>
> ངས་ཚིག་གསར་སྦྱོང་དུས་གཞས་ཉན་གྱི་མེད།
> When I’m learning vocabulary, I do not listen to music.
>
> ཁྱེད་རང་མགོ་ན་དུས་ཆང་མ་འཐུང་།
> Don’t drink *chang* when you have a headache!

As the above examples illustrate, the connective དུས་ is not limited to reporting something which happened in the past. It can also be used for the Future Tense and for general statements.

ཤུལ་རིང་ཀ།

The connective ཤུལ་རིང་ཀ་ is mostly used in sentences where there are ***two*** agents. Here, similarly, the second verb can be in any mode or tense. For example:

> ངའི་ཁྱོ་ག་དཔེ་ཆ་ལྟ་ཤུལ་རིང་ཀ་ངས་ནང་གཙང་མ་བཟོ་གི་ཡོད།
> While my husband is reading *pecha*, I clean the house. (right now or habitually)
>
> ཁེ་ས་ང་བསྐྱར་སྦྱོང་བྱེད་ཤུལ་རིང་ཀ་ངའི་ཕྲུ་གུ་ཚོས་རི་མོ་བྲིས་སོང་།
> Yesterday, while I was reviewing (my work), my children did drawings. (Past Tense, direct)

©2023 LRZTP

Note: Likewise in this context, some Tibetans hold that no **བྱེད་སྒྲ་** (agentive particle) is required for the first agent because the verb that precedes ཤུལ་རིང་ཀར་ is not in the past tense and the emphasis is on the *time* that the action happens rather than on the action itself. For example:

> སང་ཉིན་མཁན་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་ཆོས་གནང་ཤུལ་རིང་ཀ་ཁྱེད་རང་ཚོ་གཉིད་མ་ཁུག་རོགས་གནང་།
> Tomorrow, when *Khen Rinpoche* is teaching, (make sure you) don't fall asleep!

གིན་····གིན།

The connective གིན་····གིན་ is used when a person does two things at the same time. It might be translated as an adverbial clause. The གིན་ is added to the verb in the present tense and then repeated. The second verb in the sentence can be in any tense or mode. For example:

> ང་གཞས་ཉན་གིན་ཉན་གིན་ནང་གཙང་མ་བཟོ་གི་ཡོད།
> I clean the house while listening to music.
>
> ཁྱེད་རང་མི་ལ་སྐད་ཆ་དྲི་གིན་དྲི་གིན་འགྲོ་ན་ལམ་ཀ་དེ་རྙེད་ཀྱི་རེད།
> If you keep asking people, you will find the way.
>
> ངས་ཚིག་མཛོད་ལ་ལྟ་གིན་ལྟ་གིན་དཔེ་ཆ་དེ་ཡིག་བསྒྱུར་བྱས་པ་ཡིན།
> I translated the *pecha* by looking up words in the dictionary.
>
> དེ་རིང་ང་གཉིད་ཤོར་ཙང་བག་ལེབ་ཟ་གིན་ཟ་གིན་ལས་ཁུངས་ལ་འགྲོ་དགོས་བྱུང་།
> Because I overslept today, I had to eat my bread on the way to the office.
>
> ཁྱེད་རང་ལོ་རྗེས་མར་སུ་མཐུད་ནས་བོད་སྐད་སྦྱོང་གི་ཡིན་པས།
> Will you keep studying Tibetan next year?
> གཏན་འཁེལ་མ་སོང་། ང་ལྟ་གིན་ལྟ་གིན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།
> It hasn't been decided. I'll see how I go.

.

སྐབས་ལ།, རིང་ལ།, ཞོར་ལ།

These temporal connectives follow immediately after the verb, which is (usually) in the **Past Tense.** They are marked by a འབྲེལ་སྒྲ་ (connective particle). Their usage is not limited to *signifying* the Past Tense, however. **Note: རིང་ལ་** and **སྐབས་ལ་** may also be attached to nouns.

Examples with **སྐབས་ལ་ / སྐབས་སུ་:**

> ལོ་གསར་གྱི་སྐབས་ལ་བོད་པ་ཚོ་སྐྱིད་པོ་ཞེ་དྲགས་གཏོང་གི་ཡོད་རེད།
> On the occasion of the Tibetan New Year, Tibetans have a lot of fun.
>
> གུང་སེང་གི་སྐབས་ལ་ང་ལྷོད་ལྷོད་རང་བྱས་ནས་བསྡད་ཀྱི་ཡོད།
> When on holiday, all I do is relax.
>
> ཁོང་ཚོས་ཐུགས་སྤྲོ་ལ་གཞས་སྐད་ཆེན་པོ་བྱས་གཏོང་བའི་སྐབས་ལ་ཁྱིམ་མཚེས་བསླེབས་སོང་།
> When they were playing songs loudly at the party, the neighbour turned up.

བླ་མས་དཔེ་ཆ་འཁྲིད་པའི་སྐབས་ལ་ཡག་པོ་ཉན་ན་མ་གཏོགས་ནང་དོན་ཧ་གོ་གི་མ་རེད།
When the lama is teaching the *pecha,* [you] won't understand the content (lit. meaning) unless [you] listen well.

ང་གཅིག་པུ་ནང་ལ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་ཞེད་ཀྱི་ཡོད།
When I am home alone, I am afraid.

ཁ་སང་ཆར་པ་ཤུགས་ཆེན་པོ་བཏང་པའི་སྐབས་ལ་ང་ཕྱི་ལོགས་ལ་འགྲོ་དགོས་བྱུང་།
Yesterday when it was raining very hard, I had to go outside.

ང་ལ་དུས་ཚོད་མེད་པའི་སྐབས་ལ་ང་སྐོར་ར་ཕྱིན་ནས་རྒྱག་གི་མེད།
When I don't have time, I don't do *kora* at all.

Note: in the spoken language, སྐབས་ is sometimes used without the འབྲེལ་སྒྲ་ (connective particle) – in which case the ལ་དོན་ is also dropped. For example:

ང་ལ་དུས་ཚོད་མེད་པའི་སྐབས་ང་ཐུག་གར་མ་ཕེབས་རོགས་གནང་།
Don't come to see me when I don't have time.

ཁ་ལག་ཟ་བའི་སྐབས་སྐད་ཆ་མང་པོ་མ་ཤོད་ཨ།
Don't talk (so) much whilst eating.

Sometimes the ལ་དོན་ is there but the འབྲེལ་སྒྲ་ (connective particle) is dropped:

཯ོང་གིས་ང་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་པའི་སྐབས་སུ་ངས་གང་ཡག་ཡག་ཉན་གྱི་ཡོད།
When (s)he explains (it) to me, I listen as well as I can.

Note: Some people say སྐབས་སུ་ rather than སྐབས་ལ་. The སུ་ in this case is also a ལ་དོན་ particle, and according to literary spelling rules it is the correct form to be applied after (second) suffix ས་. There are seven ལ་དོན་ particles and they are applied according to the preceding suffix. Thus, the ལ་དོན་ is a ཕྲད་གཞན་དབང་ཅན་ (dependent particle).

རིང་ལ།

The connective རིང་ལ་ carries a stronger sense of duration, so should be translated as "while," "whilst" or "during." For example:

གུང་སེང་གི་རིང་ལ་ང་སློབ་སྦྱོང་ཕྱིན་ནས་བྱེད་འདོད་མེད།
During (my) break, I don't want to study at all.

འཛིན་གྲྭ་ཚོགས་པའི་རིང་ལ་དོ་སྣང་ཡག་པོ་སྤྲད་ཡག་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ས་རེད།
It might be important to pay close attention while in class.

©2023 LRZTP

སྨོན་ལམ་བརྒྱབ་པའི་རིང་ལ་བསམ་བློ་གཞན་དག་མང་པོ་མ་གཏོང་ཨ།
While saying prayers, don’t think about lots of other things!

ཁ་སང་ང་སྒོམ་བརྒྱབ་པའི་རིང་ལ་སེམས་ཞེ་པོ་ཅིག་གཡེངས་སོང་།
During my meditation yesterday, I got distracted a lot.

ཁོང་མ་འོངས་པར་རྒྱལ་སར་བཞུགས་པའི་རིང་ལ་དགེ་རྒན་གྱི་ཞྭག་ལས་གནང་གི་རེད།
In the future, whilst living in the capital, he will work as a teacher.

ཞོར་ལ།

ཞོར་ལ་ has a connotation that is slightly different from that of the other temporal connectives. Here, a single agent performs two actions – one being the main action and the other being subsidiary. The nominalizer and connective particle (པའི་ཞོར་ལ།) are added to the verb denoting the main action. The most common usage of ཞོར་ལ་ is to be added to the verb འགྲོ་, in which context it is translated as “on the way” / “on one’s way.” For example:

ང་འཛིན་གྲྭ་ལ་ཕྱིན་པའི་ཞོར་ལ་སྐོར་ར་ཁ་ཤས་རྒྱག་གི་ཡོད།
On (my) way to class I [tend to] do a couple of *koras.*

ཁྱེད་རང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་ཕེབས་པའི་ཞོར་ལ་འབྲུག་ལ་ཡང་ཅིག་འགྲོ་ན་ཡག་པོ་ཡོང་ས་རེད།
It might be good if on your way to India you also visit Bhutan.

བློ་བཟང་དབྱིན་ཇི་སྦྱོང་པའི་ཞོར་ལ་རྒྱ་སྐད་ཡང་ཏོག་ཙམ་སྦྱོང་གི་ཡོད་རེད།
Besides studying English, Lobsang is also learning a little Chinese.

ང་དེང་སང་ཉམས་ལེན་མང་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཞོར་ལ་སྐད་བསྒྱུར་ཡང་ཏོག་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
These days I do a lot of practice. Apart from that, I’m also doing some oral translation.

བཞིན་དུ།

The connective བཞིན་དུ་ is used to express “while”/ “whilst,” as well as the “-ing ”form of the verb:

ཕྲུ་གུ་འདིས་ང་ལ་ཤེས་**བཞིན་དུ་**རྫུན་བཤད་བྱུང་།
This child lied to me knowingly.

ཧ་གོ་**བཞིན་དུ་**སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་ན་ཡག་པོ་ཕྱིན་ནས་མི་འདུག
If one purposely/knowingly harms sentient beings, it is not good at all.

ངས་བྱས་ན་སོ་སོ་ལ་དངུལ་མེད་**བཞིན་དུ་**འགྲོ་སོང་ཆེན་པོ་བཏང་ན་དེ་ཁྱད་མཚར་པོ་རེད།
In my opinion, it is strange to spend lots of money when not having any money oneself.

ངས་ང་རང་ལ་མགྲོན་ཁང་གི་ཁང་མིག་གཅིག་ཡོད་**བཞིན་དུ་**ད་དུང་ཁང་པ་གཞན་དག་ཅིག་བཙལ་གྱི་ཡོད།
While I have a room in the guesthouse, I’m also looking for another place/house.

སྐབས་ལ།

The connective སྐབས་ལ་ means "to be *in the middle of* doing something" (lit. on top). It stresses that an action is happening right at the moment of speech.

The formula:

Person + object + verb (Past Tense/Present Tense) + པའི་སྐབས་། **+** ཡིན་/རེད།

For example:

ང་ ཁ་ལག་ བཟས་/བཟ་ པའི་སྐབས་ ཡིན།
I am in the middle of eating. (lit. on top of eating)

ཁོང་ ཁ་པར་ བཏང་/གཏོང་ པའི་སྐབས་ རེད།
She is making a phone call right now.

ང་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པའི་/བྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་ཙང་ང་ལ་ཅ་སྣུན་པོ་མ་བཟོ་ཨ།
Since I am in the midst of studying right now, don't bother me!

ལས་ཀ་གལ་ཆེན་པོ་ཅིག་བྱས་པའི་/བྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་ན་སེམས་གཡེང་རྒྱུ་ཡོད་མ་རེད།
If one is in the middle of doing some important work, one should not be distracted.

ཁ་ས་ངའི་གྲོགས་མོ་མཆོད་རྟེན་ལ་སྐོར་བརྒྱབ་པའི་སྐབས་ལ་རིལ་སོང་།
Yesterday my friend fell whilst she was doing kora at the *stupa.*

©2023 LRZTP